

Posljednji vlak za održivu demokraciju

06.03.2013 Tamara Opačić

Kada bi samo jednom riječju udruge civilnog društva trebale ocijeniti prvu godinu vladavine Kukuriku koalicije, bila bi to – nekonzistentnost, rečeno je na današnjem predstavljanju izvješća organizacija civilnog društva okupljenih u Platformu 112 o prvih godinu dana nove vlasti.

Platforma 112, koja okuplja najistaknutije udruge civilnog društva, svoje mišljenje o radu aktualne Vlade prvi put je iznijela nakon 112 dana vlasti, pri čemu su uočeni određeni pozitivni pomaci. "Nakon godinu prošlo je dovoljno vremena da osim namjera možemo ocjenjivati i djela. Na žalost, veliki zaokret od partitokracije prošle vlasti, vođene dvostrukim mjerilima i kratkoročnim dobitima, prema demokratskoj vladavini koja realizira viziju vladavine prava, društvene pravde i održivog razvoja nije se dogodio. Budući da su ostvareni tek sporadični napreci, nakon svega ostaje gorak okus u ustima", rekla je **Saša Šegrt** iz *Transparency International Hrvatska*. Kako je objasnila Šegrt, pozitivne promjene odnose se na jačanje transparentnosti i donekle na otvorenost institucija, čemu je pomoglo nedavno donošenje Zakona o pravu na pristup informacijama, ali i opsežnija primjena Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona. "Iako se velik broj zakona i podzakonskih akata šalje na javnu raspravu, ona je u nekim slučajevima vrlo kratka, a tome najbolje svjedoči postupak donošenja Zakona o strateškim investicijama", rekla je Šegrt.

Pozitivni pomaci vidljivi su i u izmjeni Zakona o javnom okupljanju zahvaljujući kojem je građanima ponovno omogućeno okupljanje na Markovom trgu, no, doduše, u Saša Šegrt: Budući da je nova vlast ostvarila tek sporadične napretke, nakon svega ostaje gorak okus u ustimalimitiranom broju. "Vlada je počela raditi i na uređenju Registra birača, dosadašnjoj rani izbornog sustava, na način da se spriječe zlouporabe biračkog prava, otkloni nepovjerenje u pravičnost izbora te osigura biračko pravo dosad diskriminiranim građanima koji su u potpunosti lišeni poslovne sposobnosti. Također, počele su i pripreme za uvođenje obrazovanja za demokratsko građanstvo, a nova vlast radi i na izmjeni medijske politike u smjeru ojačavanje pozicije javnih i neprofitnih medija", zaključila je Šegrt.

Uz pozitivne promjene prema većoj otvorenosti institucija vlasti, ova Vlada je u području ljudskih prava napravila neke važne iskorake koji su naišli na glasne otpore. No, istovremeno porazna je činjenica da je najmanje pozitivnih pomaka napravljeno za one koji su najviše propatili u procesu društvene tranzicije - civilne žrtve rata, nacionalne manjine, radnike i mlade. "Potpuno je neshvatljivo da i godinu dana nakon promjene vlasti sustav besplatne pravne pomoći i dalje ostaje nepristupačan za većinu onih kojima su pravne usluge potrebne, a ne mogu si ih sami platiti. Uz to, zbog sve manjeg interesa domaće i međunarodne javnosti, počinitelje ratnih zločina sve je teže procesuirati", rekao je **Eugen Jakovčić** iz Centra za suočavanje s prošlošću - *Documenta*.

Jakovčić je podsjetio da još uvijek nije donesena niti jedna Eugen Jakovčić: Zbog sve manjeg interesa domaće i međunarodne javnosti, počinitelje ratnih zločina sve je teže procesuiratipravomoćna presuda za zločine počinjene tijekom i nakon akcije *Oluja* te je napomenuo da Vlada još uvijek nije našla način kako da obešteti civilne žrtve rata. "Prije nekoliko dana preminuo je **Petar Mileusnić**, civilna žrtva rata. Pripadnici Prve gardijske brigade Hrvatske vojske pred kraj 1991. godine ušli su u obiteljsku kuću Mileusnićevih u Novskoj te su pri tom mučili i ubili njegovu kćer i ženu. Pucali su i na njega i pogodili ga u lice, ali on je uspio pobjeći i preživjeti. Mileusnić od tada pa sve do svoje smrti neuspješno potražuje pravdu za mučki ubijenu suprugu i kćer. Pravde pred hrvatskim sudovima nema ni do danas, Mileusnić nije dobio obeštećenje, a državi je platio i veći iznos parničnih troškova", rekao je Jakovčić. Vlada nije napravila pozitivne pomake niti u procesu povratkaizbjeglog stanovništva i njegovog

stambenog zbrinjavanja čemu najbolje svjedoči [slučaj Milice Miladinović](#). Nije došlo ni do nikakvih pomaka u zapošljavanju nacionalnih manjina u javnom sektoru što je i glavna barijera održivog povratka.

Također, vlast uporno izbjegava revidirati propise o referendumu kako bi građani napokon i u stvarnosti mogli pokrenuti referendum. Iako su građani Dubrovnika nedavno uspjeli sakupiti potreban broj potpisa potreban za raspisivanja referenduma o izgradnji igrališta za golf i popratnog apartmanskog naselja na Srđu, članovi Vlade su svojim istupima u javnosti na svojevrsan način pokušali opstruirati njegovu provedbu. "Premijer **Milanović** je povodom najave održavanja izbora za EU parlament Sanja Sarnavka: Premijer je povodom najave održavanja izbora za EU parlament rekao kako demokracija nekad može biti i skupa. Zanimljivo je da se ta ista skupa demokracija u slučaju Srđa pokušava opstruirati kao demokracija nekad može biti i skupa. Zanimljivo je da se ta ista skupa demokracija u slučaju Srđa pokušava opstruirati", rekla je **Sanja Sarnavka**.

Iz *Platforme 112* poručuju kako je izraziti primjer nekonzistentnosti uočljiv i u resoru obrazovanja, gdje isti novi ministar, s jedne strane, čvrsto zastupa uvođenje progresivnih obrazovnih programa, a s druge nastavlja neoliberalni trend svojih prethodnika u komercijalizaciji obrazovanja bez uvažavanja kritike akademske zajednice. "Bojim se da će nekonzistentnosti još snažnije doći do izražaja u nastavku mandata posebno s obzirom na izazov izlaska iz ekonomske krize i poticanje dugoročnog razvoja, pri čemu ova Vlada još nije definirala razvojnu strategiju", navodi se u izvještaju *Platforme 112*.

"Od Vlade i Sabora tražimo jasan zaokret koji će ići u smjeru vladavine prava i održivog razvoja. Želimo da se Vlada prvenstveno pozabavi suzbijanjem naslijeđenih nepravdi - povratkom izbjeglih, stanarskim pravima, obeštećenjem civilnih žrtava rata te osiguravanjem sustava besplatne pravne pomoći. Istovremeno, bitno je da u fokus stavi održivi razvoj, odnosno da donese odluke koje će ići u smjeru odgovornog korištenja javnih resursa", rekla je **Jelena Berković** iz GONG-a. Berković je također upozorila na nužnost reforme javne uprave koja je još uvijek neučinkovita i to ne na način da se Jelena Berković: Želimo da se Vlada prvenstveno pozabavi suzbijanjem naslijeđenih nepravdi - povratkom izbjeglih, stanarskim pravima, obeštećenjem civilnih žrtava rata te osiguravanjem sustava besplatne pravne pomoćiosiguravaju prečaci onim pojedincima i institucijama koji imaju moć.

Okupljeni su se složili da politička podobnost i dalje ostaje ključni kriterij za dobivanje radnih mjesta na istaknutim pozicijama. "Uhljebljenost i pokazivanje zahvalnosti za političku podobnost i dalje su uočljivi pa kod dobivanja posla osoba koja nije niti u jednoj političkoj stranci nema nikakve šanse", rekla je Sarnavka. S njom se složila i Berković te je podsjetila na nejasne kritererije koje primjenjuje Vlada. "Primjerice, u slučaju **Mirele Holy** imamo jako podignutu ljestvicu, jer je integritet osobe doveden u pitanje jednim e-mailom, dok imamo slučajeve da se razgovaralo o kandidatima za Povjerenstvo za sprečavanje sukoba interesa, a oni su skrivali svoje životopise", objasnila je.

Kako bi građani hrvatske izbjegli sudbinu građana zemalja koje su ušle u Europsku uniju i potom svjedočili odlasku nekoliko koraka unazad po pitanju očuvanja vladavine prava, članovi *Platforme 112* svoje će godišnji izvještaj prevesti na engleski jezik nakon čega će ga poslati Europskoj komisiji i svim zemljama članicama Europske unije.